

Advent 4. vasárnapja

► Ézs 52,7–10

Ünnepet teremtő jó hír

De tempore

Sokféle módon strukturálják az adventi időszakot különböző hagyományok. Érdemes megemlíteni, hogy a mi liturgikai hagyományunkban az adventi vasárnapok jellegét, hangulatát az ógyházi perikópa evangéliumi szakaszai adják. Idén ezek a kötelező lekción.

Az első vasárnapon Jézus bevonulása Jeruzsálembe – a Király alázatos érkezése –, majd a második eljövételéről szóló ige Lukács evangéliumából. Ezekkel párhuzamosak a Keresztelő Jánosról szóló részek – a harmadik vasárnapon a börtönben elbizonytalanodó kérdése és ezen a mostani, negyedik vasárnapon határozott, bátor hitvallása. A Jézus első és második eljövetele közötti időszakban Isten népének a hite – Jánoséhoz hasonlóan – hol bizonytalanodó, hol pedig reménnyel és örömmel teli. Szokás bizonyos evangélikus gyülekezetekben az adventi vasárnapoknak ezt a jellegét színekkel is megmutatni – ezüst (az *alázatos* nemesfém), arany (amely a Király *dicsőséges* visszatérésére utal), lila (hiszen

el-elcsüggedő hitünk miatt *bűnbánatra* szorulunk) és piros színnel (amely a *hitvalló tanúk* színe).

Advent negyedik vasárnapjának – és textusunknak – az üzenete az a hír, hogy Isten uralkodik, ebből következően hangulata a magabiztos öröm, a reményteljes várakozás és a hitvallásra, tanúszkodásra hívás. Ezt fejezi ki az *Agendában* megfogalmazott cím is: Menjünk eléje örvendezéssel!

A textusról

A textus Ézsaiás könyvének a második nagy egységéből való. Míg az első harminckilenc fejezetben a figyelmeztetés hangja szólal meg, a próféta Isten közeledő ítéletéről, a fogságról beszél, úgy a 40. fejezetben hangnemet vált: a vigasztalás üzenetével fordul a néphez, amely ugyan önhibájából jutott kilátástalan helyzetbe, Isten mégis irgalmasan fordul felé, és megszabadítja. Mondhatni, mindkét szakasz megtérésre hív: míg az első nagy rész az

Istentől elrugaszkodott élet bűnéből, addig a második egység a reménytelenségből. Mind a szabados, mind pedig a bátortalan és aggodalmas élet lényegében hitetlenség, az Isten iránti bizalom hiánya.

Textusunk az úgynevezett Ebed Jahve énekek (42,1–21; 49,1–13; 50,3–10; 52,13–53,22) között – néhány gondolatnyira azoknak az utolsó, negyedik darabja előtt – helyezkedik el. Tekintve, hogy a tágabb szöveggörnyezet meglehetősen tudatos szerkesztésről tanúskodik, ezt a körülményt – tudniillik az Úr Szolgája énekek közötti elhelyezést – semmiképpen ne hagyjuk figyelmen kívül.

Például az 51,9-ben, 51,17-ben és az 52,1-ben visszatérő szakaszkezdő fölszólítás: *ébredj! Először Istent szólítja meg – „Ébredj, ébredj, szedd össze erődet, ó, Úrnak karja!”* Majd az ítélet alá esett Jeruzsálemet (Isten népét), amely „kiitta már a harag poharát”. Közvetlenül a textus előtt pedig ismét Sionhoz szól, de immár nemcsak azzal biztatja, hogy az ítélet már végbement, a büntetés ideje lejárt, hanem egyenesen arra hívja, hogy „öltözz ékes ruhába”. Vagyis felszabadult ünneplésre buzdít. Úgy, hogy az eredeti hallgatóság eközben még a fogságban senyved. A templom romokban (9. v.), istentelen állapotok uralkodnak (8. v.), és még semmi sem látszik abból, amit Isten ígér.

Sőt! A textus után kezdődő negyedik Ebed Jahve ének (52,13–53,22) ugyan bejelenti, hogy „*eredményes lesz szolgálom munkája, magasra emelkedik, igen hatalmas lesz*” (13. vers), ám ezután egy jelentéktelen, elutasított, szenvedő és összetört alak képét festi meg. Vagyis azt mondja: a megváltásnak, a felszabadult örömmek a lehetőségét az Úrnak ez a szolgája teremti meg, mégpedig úgy, hogy a felületes szemlélő számára a szabadulásnak semmilyen előjele nincs, a szolgának megtevésvető a megjelenése, gyöngének látszik, és úgy tűnik, kudarcot vallott. Ám Isten logikája szerint éppen nem a hatalom minden ellenállást megsemmisítő erejével, hanem a szelíd igazság és gyöngéd szeretet ellenállhatatlan erejével válik lehetségessé a szabadulás. Ahogyan Keresztelő János mondja: „Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét!”

Tudjuk, hogy az ószövetségi prófécia *működési elve* olyan, mint a néhány évtizede még használt írásvetítő készülékeké. Itt ugyanis meg lehetett tenni, hogy a fóliára írt szövegekre vagy elkészített ábrákra újabb fóliarétegeket helyezünk. Így az első kép már valamiféle üzenetet hordozott, ugyanakkor körvonalai sejtették a későbbi, teljes látványt. Az újabb és újabb rétegek egyre több részletet tártak föl, míg a kép végső formája láthatóvá vált. Igaz, hogy ez az igeszakasz a próféta korában hordozott, éppen aktuális helyzetre vonatkozó konkrét üzenet is, de a körvonalak, Isten logikája és szándékai azóta sem változtak. Különböző korokban Isten népének hasonló a tapasztalata: bár az Istentől eltávolodó emberi közösségnek szembe kell néznie a következményekkel, Isten ura a helyzetnek, a népeknek, a világ folyamatainak. Ő elhozza a szabadulást, beteljesíti ígéreteit.

Nilvánvalóan Jézus Krisztusban – az Isten Bárányában – teljesedett ki igazán a prófétai íge. Őbenne, aki nem csupán szorult geopolitikai helyzetekből, hanem egyenesen a bűnből és a halálból váltotta meg övét.

Erre a gondolati kapcsolásra több tényező is följogosít bennünket.

Egyrészt az előbb említett összefüggés az Ebed Jahve énekekkel. Így tehát az örömhír (7. vers) az, hogy Jézus személyében eljött az a bizonyos szolga, akinek „*a sebei árán gyógyultunk meg*” (53,5).

Másrészt a textus örömhírről szól, mégpedig pontosan abban az értelemben, ahogyan az evangélium szót használták később, az első században is: örömhír, hogy új uralkodó lép trónra, és ez elhozza a békeesség korszakát. Éppen ez a jelentéstartalom adta, hogy a keresztény igehirdetés központi üzenetének megnevezésére ugyanezt a szak kifejezést alkalmazták a hívők: evangélium. Jézus személyével Isten országa – uralma – érkezett el. Ő a békeesség Fejedelme (Ézs 9,6).

Harmadrészt: mindig kapjuk föl a fejünket, hogyha az Ószövetségben ישועה kifejezéssel találkozunk. Különösen Ézsaiásnál. Helyesen írja MARGASSY (1970, 123. o.; utalás Fichtner fölismerésére),

hogy Ézsaiásnál a *ישועה* mindig szabadulás, szabadság és nem csupán általános értelemben vett segítség, mint például a Zsoltárok könyvében sokszor.

Negyedrész figyeljük meg a jelen textus és az adventi-karácsonyi történetben szereplő énekek közötti párhuzamokat! Mária a Magnificatban arról beszél, hogy Isten „hatalmas dolgot cselekedett karjával”. Zakariás énekének az egyértelmű utalásait felsorolni is nehéz: megváltás, szabadság, békesség útján járó lábak, hírnök. Simeon pedig a „minden nép szeme láttára” elkészített üdvösségről beszél (Lk 2,31; vö. 10. vers).

És végül: Pál apostol Róm 10,15-ben a 7. verset idézi, mégpedig az örömhírt egyértelműen a keresztyén evangéliummal azonosítva. Istennek az itt meghirdetett uralma az életünkben az evangélium hirdetése és meghallása révén valósul meg. Mindez csupán néhány a gazdag újszövetségi gondolati párhuzamok közül. (További tanulmányozásra ajánlom még például Mt 5,13–16-ot, Ef 2,17-et, Ef 6,15-öt és Róm 8,19kk-t.)

A perikópáról

Azonban a textus – és általában a Szentírás – távlatai még ennél is tágabb horizontra vetülnek, hiszen a legutolsó „fólia” még hátravan: Jézus viszsztatérése és uralmának végső kiteljesedése.

Ezen a ponton kapcsolódhatunk a textus és az adventi időszak üzenetéhez. Isten ma élő népének is hasonló a tapasztalata az Ézsaiás korabeli, első századi vagy a történelem bármely pontján élt elődökéhez. Látszólag vereséget szenvedett Istenünk valójában győzött (lásd OROSZ 2007, 456. o.). Kezében tartja a történelmet, uralkodik, viszsztatér, mindent helyreállít, és elhozza a békesség (*שלום*) uralmát. Az ő végső viszsztatéréséig is részévé válhatunk az uralmának, és magunk is terjeszthetjük azt. Vagyis nem kell, hogy a bennünket körülvevő világ sötét és reménytelen állapotra határozzon meg bennünket, hanem inkább formáljuk azt Isten szabadításának, uralmának a hírével.

Ennek a módja, ha mi is meghalljuk, szavainkkal és életünkkel tovább is adjuk a Jézus szabadításáról szóló örömhírt. Isten népének folyamatos tapasztalata, hogy jövevény és idegen a világban, és „*nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük*” (Zsid 13,14).

Vázlat az igehirdetéshez

Az örömhír jó, az örömhírhozó szép, a jó hír gyógyít

Híres világban élünk. Valamikor azt mondták: „ha nincs hír, az jó hír”. Korunk sajátossága, hogy mindig vannak hírek. Általában rosszak. A jónak alig van hírértéke. Eluralták mindennapjainkat a rossz hírek.

Lehet-e, érdemes-e még jó hírrel előállni? Vegyük észre, hogy a hírek formálnak. És gyógyító ereje csupán annak van, ami igaz és ami jó. Bennünket Isten arra szólít, hogy a romokban heverő világba igaz és jó hírt – örömhírt – vigyünk. Az örömhír megszépíti az embert. A jó hírt az ember sietve és lelkesen adja tovább. Szétkürtöli a világba.

Az ünnepi időszakokat újabban nem is annyira az ünnepi előkészületek feszített tempója, hanem a pihenés és a kapcsolódás kényszere terheli meg. Azonban ne feledjük, hogy az istentisztelet résztvevői azért érkeznek a templomba, mert ki vannak éhezve a jó hírre. Arra, amely egyszerre igaz és szép. Tiszta és erős.

Istenünk uralkodik! Van-e ennél erőteljesebb, szebb hír?

„Vígán ujjongjatok mindnyájan”

Az új rendszer programja már telepítve van – már csak futtatni kell. A hírek foglalkoztatják az embert. Vissza-visszatérünk rájuk. Értékeljük, elemezzük. Megosztjuk. Mondhatni: meditálunk rajta. És amin elmélkedünk, azzá válunk. Fut a program. Az ünnep nem csupán a zajok kiiktatása, hanem a program fölülírása. Új rendszerprogram. Ahogy elindul, ahogy ismétljük, ahogy megosztjuk, ahogy együtt átéljük, értékeljük – meditálunk rajta –, elkezd megváltoztatni.

A keresztény örömhír sajátossága, hogy igaz és szép. Továbbá: hogy a hétköznapi élet valóságát – a romokat és vereségeket, a gyöngeségeket és félelmeket – új dimenziókba, isteni távlatokba helyezi. Az ünnep netovábbja a legtöbbször számára a kikapcsolódás. A menekülés az élet nehéz valósága elől. A keresztény ünnep, az evangélium nem megkerülése, kiiktatása a hétköznapi nehézségeinek, hanem fölülírása. Meggyógyítása. Helyreállítása. A hívő keresztény nem azért örül, mert nem veszi elég komolyan az élet valóságát, hanem mert valóságosabbnak és erősebbnek látja annál Istent.

Van okunk a jó hírre, hiszen Isten Jézus személyében eljött, megküzdött értünk – és győzött. Isten szeretete felől semmi kétségünk nem lehet, hiszen a halált is vállalta értünk. De hatalma és ereje felől sem – hiszen föltámadt, él és uralkodik.

Az avizó

Az utolsó „fólia” még Isten kezében van. Várjuk, hogy azt is megláthassuk, és feltáruljon előttünk a teljes kép.

A zenében használatos egy eredetileg kereskedelmi szakkifejezés, az avizó. A kereskedelemben küldemény föladását, várható érkezését jelző értesítést jelent. A zenében a karmesternek az a mozdulata, amellyel a közösen előadott zenemű indítását jelzi. Az avizóra az énekesek mind együtt nagy levegőt vesznek, és a következő pillanatban fölcsendül a zene.

Advent negyedik vasárnapja és ez az ige a karácsonyi ünnep avizója. Értesít bennünket a király egészen bizonyos érkezéséről. Nagy levegő... és hadd szóljon az ének az eljövendő királyról, az ő kiteljesedő uralmáról! Őrállók! Kiáltuk hangosan bele a világba, hívjuk meg az emberiséget ujjongó énekekre!

Felhasznált irodalom

MAGASSY Sándor 1970. „Uralkodik a te Istened”. Igehirdetési előkészítő húsvét ünnepének második napjára. *Lelkipásztor*, 45. évf. 2. sz.

OROSZ Gábor Viktor 2007. „Már felemelte Isten a karját”. Igehirdetési előkészítő advent 4. vasárnapjára. *Lelkipásztor*, 82. évf. 11. sz.

■ GYÓRI PÉTER BENJÁMIN